

Otto Böhtlingk & Rudolph Roth: Sanskrit-Wörterbuch, Part 1, Petersburg 1855

परि ८, ३३, १९. अथः स्विदासोऽडुपरि स्विदासोऽत् १०, १२९, ५ (vgl. P. ८, २, १०२). पत्ता वयो यथोपरि व्यर्प्ते शर्म यच्छत ८, ४७, २. ५, ६१, १२. AV. ८, ९, ६. १८, ३, २५. VS. १३, ५८. १५, १९. १८, ४४. TS. ५, २, १०, ४. ५, ३, ४. उपरिव वै तथ-
द्वर्धम् ÇAT. Br. ४, २, १, १४. ५, २, १, २२. उपरि शयीत ६, २, ३९. १४, ३, १, ३. उ-
परि स्वास्यति MBh. १, १५११. येषां नोपरि नाधश्च न तिर्यक्संज्ञते गतिः R. ५, ३३, २०. उपरि या nach oben gehen PANKAT. II, ७४. उपरि im Gegens. zu
तल MRĀKH. ३१, १८. उपरि — तिर्यक् BHARTR. १, ४३. — KATHAS. १२, १५३. १७४.
१८२. मञ्जूपायाम् — उपरिस्थितदीपायाम् १५, ३८. ४८. उपरिस्थित २४, २१९.
VID. २८३. उपरिस्थ MBh. १, २३४७. P. ६, २, १८८. उपरिस्थित AK. २, २, १३.
उपरिस्थापन das Daraufliegen P. ३, ३, ८०, Sch. उपर्याकाशम् MBh. १, ८३२०.
नयनमुपरिस्पर्शन्दि Megh. ९३. स्वमुद्रापरिचिह्नित mit seinem Siegel oben
gestiegelt JĀG. १, ३१८. wiederholt: उपर्युपर्येव प्रोक्तानीषु धार्यमाणाम् ÇAT.
Br. ४, २, ५, २०. ३, ९, २, ९. १४, ८, १५, ४. KHAND. UP. ८, ३, २. KĀTJ. ÇR. २, ७, २९.
८, ९, १०. अथो ऽथः पश्यतः कस्य मरुता नोपचीयते । उपर्युपरि पश्यतः सर्व
एव द्रिश्नति ॥ Hit. II, २. उपर्युपरिविद्यमानानाम् stets höher und höher
VEDĀNTAS. in BENF. Chr. २०९, २. — b) überdies, dazu, ferner (vgl. २, b):
सहस्राण्येकांशतः ॥ शनान्युपरि चैवाष्टौ तथा भूयश्च सप्ततः । MBh. १,
२९४. — c) nachher: तस्योपरि बन्धुः ÇAT. Br. ६, २, ३९. ८, १, ४, १०. २, ४,
२०. ३, १, १५. ४, १, १२. निरुत्तो निशि तत्सर्पिः पीतोपरि पयः पिवेत् Suçr.
२, ३६४, १०. KĀTJ. ÇR. १४, १, ६, ८. यदा पूर्वं नासोऽडुपरि च तथा नैव भविता
ÇANTIC. २, ६. wiederholt: nach einander, Schlag auf Schlag: उपर्युपरि दुः-
खम् P. ८, १, ७, Sch. — २) praep. a) über, oberhalb, über — hinaus, auf
(bei Ruhe und Bewegung): α) mit dem loc.: उपर्येव स लङ्कायां कनूमा-
न्मरुतात्मजः । संप्राप्तो यत्र सूर्यावः R. ६, ८५, ३. — β) acc.: भुवनापरि RV.
९, ५४, ३. १, ३४, ८. (अथः) वर्षिष्ठे धामिनीपरि ४, ३४, १५. चत्वारि विपुलान्य-
स्या (लङ्कायाः) दाराणि सुमहानि च । यन्नाण्युपरि यन्नाणि बलवन्ति द-
हानि च ॥ R. ५, ७२, ८. ६, ३, २६. ८२, ६३. wiederholt: तमिन्द्र उपर्युपर्येत्य-
क्रामत् TS. ६, २, ४, २. उपर्युपर्येवात्मन् ÇAT. Br. ५, १, २, १८. ४, १, ८. २, ६. सोमं
विश्रत उपर्युपरि चरति ३, ६, २, २०. दन्तिणा ध्रुवमुपर्युपरि २, १, २९. उपर्युपरि
गच्छतः शैलराजमुद्रञ्जुः MBh. १, ४६४८. ३, ११०८. R. ३, ६०, ४. ५, १३, ४०. १५,
३०. ६, ८२, ४८. ८६. SIDDH. K. zu P. २, ३, २. उपर्युपरि ग्रामम् P. ८, १, ७, Sch. लो-
कानुपर्युपर्यस्ते माधवः Vop. ५, ७. — γ) mit dem gen. Vop. ५, २३. दिवि
स्वना यतते भूयोपरि (für भूम्या उपरि) RV. १०, ७३, ३. दन्तिणस्या ध्रुव उ-
परि KĀTJ. ÇR. ७, ३, ३१. पृष्ठस्योपरि १६, २, १९. १८, २, ९. उपरि पर्वणाम् KAUC.
१. तव तिष्ठेयमुपरि MBh. १, १५०७. चीरं बबन्ध सीतायाः कौशेयस्योपरि R.
२, ३७, १४. ४, ४४, ७१. ५, ७, ९. ६, ४, १५. स तु तस्य — दन्तिणं पाणिमुपरि कृत्वा
PANKAT. १६, ४. ३०, २०. आत्मानं तस्योपरि नित्या ५८, ८. ९१, ४. ११३, ४. ११८,
१५. १२३, १६. १४३, १४. १७२, ४. २१७, २१. I, ३७२. Hit. ४३, १५. ÇĀK. ४१. ७८. १६६.
RAGH. २, ६०. MUDRĀR. १२०, १४. KATHAS. १०, १२२. १२, १७८. VID. ८४. ३२६. ÇUK.
३९, ५. ĀK. २, ६, ३, ३१. H. ६१७. ज्ञानस्य स्वप्रकाशत्वमनङ्गीकुर्वतामुपरि वेदा-
न्तिभिरेव निपातनीया दण्डः SĀH. D. ३१, १३. देशानामुपरि द्वाभ्यामुपरि
चिह्नितसक्ताः । वपिषो ग्राहकाणां च मूढानामपि पाण्डिताः ॥ PANKAT. I,
१७१. देवीनामुपरि (dem Range nach) — कृतवान् KATHAS. ६, १६७. अस्यो-
परि विग्रहे कर्तुम् über ihn einen Kampf erheben, mit ihm sich in ei-
nen Kampf einlassen PANKAT. ७८, २०. wiederholt: उपर्युपरि सर्वेषामादित्य
इव तेजसा N. १, २. MBh. ३, ११५४. १३८६१. R. ३, ३६, २२. — δ) am Anf. ei-
nes adv. comp.: उपरिभूमिं über dem Boden ÇAT. Br. ३, ६, १, १८. उपरि-
नाभिं über dem Nabel ६, ४, ३, १०. ७, १, ८. KĀTJ. ÇR. ७, ३, १. १६, ३, ९. — ε)

am Ende eines adv. comp.: तच्छूतवर्षम् — अतन्मद्रथोपरि MBh. ३,
१२१०६. पपात — वज्रस्तरुवरोपरि R. ३, ३५, ९२. ६, २८, २९. BHARTR. १, ९२.
वल्मीकोपरि (so zu trennen) कृतमूर्धा PANKAT. १८४, १०. १९८, १०. ११. २४२,
६. २६३, ८. VIKR. १३३. KĀURAP. १७. VET. १०, १८. KATHAS. ५, २०. ७, ६१. १३, ४९.
सर्वोपरिवर्तिन् १८, ५. शिंशियोपरि स्थिता (so ist wohl zu lesen) बलाकाम्
ÇUK. ४१, १. तडुपरि गतुम् über ihn herfallen, sich mit ihm in einen Kampf
einlassen PANKAT. १७३, ९. — b) auf d. i. im Anschluss an (vgl. १, b), mit
dem gen.: पाण्यस्योपरि संस्थाप्य व्ययं पाण्यसमुद्रवम् auf die Waare die
Kosten hinzurechnend, welche sie verursacht hat, JĀG. २, २५३. — c) nach,
mit dem abl.: मुहूर्ताडुपर्युपाध्यायश्चेद्वक्तृ P. ३, ३, ९, Sch. mit dem gen.:
उपरि भुक्तस्य Suçr. २, ३२४, १८. am Ende eines adv. comp.: भक्तोपरि ३६४, ९.
कथितवलोपरि नागतः ÇUK. ४४, १६. — d) in Bezug auf, in Betreff; mit dem
gen.: अहेता ममोपरि विधेः संरम्भो दारुणो मरुत् N. (Bopp) १३, ३१. यदेते
साधूनामुपरि विमुखा भवन्ति ÇANTIC. ३, २३. किं तव ममोपरि चित्तया PANKAT.
९४, १२. तेन मया तस्योपरि वधोपाय एव विरचितः ८६, १८. मम तस्यो-
परि चित्तवर्तिनं विकृतिं याति ५७, २५. Hit. ७३, १८. ७५, ११. अयं तावत्संज्ञी-
वकस्तथोपरि न सदृशव्यवहारः ६९, ४. पुत्रस्योपरि (über den Sohn) क्रुद्धः
६६, १७. PANKAT. ५६, २. ७२, २२. ७३, १५. १६२, २५. पुष्पतपदानामुपरि क्रोहबुद्धिः
५७, २१. ममोपरि दुष्टबुद्धिः २२, ११. विरक्तिः संज्ञाता मे संप्रतमस्य देशस्यो-
परि ११४, २. ममोपरि यत्स्वामिनावज्ञा क्रियते १८, १७. ममोपरि प्रसादयित-
व्यः १६३, ८. ११२, १९. प्रेम) तयोः परस्परस्योपरि पर्यचीयत RAGH. ३, २४. अ-
न्यथा तवोपरि (über dich, deinetwegen) प्रायोपवेशनं करिष्यामि PANKAT.
२१४, ६. २०७, ६. wiederholt: कोपाडुपर्युपरि वानरस्य २३९, ७. — Vgl. उप-
रिष्ठात्.

उपरिचर (उ° + चर) m. (in der Luft wandelnd) Bein. des Königs
Vasu MBh. १, ५२. २३३४. fgg. २, ३३१. १२, १२७१२. fgg. VP. ४३५.

उपरिज्ञ (उ° + ज्ञ) adj. hervorwachsend, herausragend: दत्त Suçr. २,
१२७, १३.

उपरितन (von उपरि) adj. der obere (Gegens. अधस्तन): श्राष्ठ MAHABH.
zu VS. २५, २.

उपरिष्ठुत् (उ° + प्रुत् von प्रु = सु) adj. von oben herkommend: भुङ्गेन
VS. ७, ३.

उपरिवधव (उ° + वध°) m. N. pr. eines Lehrers in Ritualsachen KAUC.
९. ८०.

उपरिवुध्र (उ° + वु°) adj. über den Boden emporragend RV. १०, ७३, ८.

उपरिभाव (उ° + भाव) m. das Darübersein, Höhersein NIR. १, ३.

उपरिमर्त्य (उ° + म°) adj. über die Sterblichen sich erhebend: अथोदैव-
मुपरिमर्त्यं कथि वसो विविडुषो वचः RV. ८, १९, १२.

उपरिमेखल (von उ° + मेखला) m. N. pr. eines Mannes gaṇa यस्का-
दि zu P. २. ४. ६३.

उपरिशयनं (उ° + शय°) n. Lagerstatt: यडुपरिशयनमाकर्त्ति AV. ९, ६, ९.

उपरिश्रेणिक (von उ° + श्रेणि) adj. in der oberen Reihe stehend: र-
जदौ H. ३८४.

उपरिष्ठाज्योतिष्मती f. N. eines Veda-Metrums (4 × 8 + 11 oder 12
Silben), das am Ende (उपरिष्ठात्) mit dem Anfang von Ījotishmati
zusammenfällt, COLEBR. Misc. II, १३३ (VI). उपरिष्ठाज्योतिष्मत् KHANDAS in
Verz. d. B. H. १००, १४.

उपरिष्ठात् (von उपरि) P. ५, २, ३१. Vop. ७, ११०. H. १३२६. १) adv. a) oben,